

Sygn. akt VIII U 1455/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 stycznia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Mariola Szmajduch
Protokolant:	Ewa Gambuś

po rozpoznaniu w dniu 25 stycznia 2017 r. w Gliwicach

sprawy A. J. (J.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania A. J.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 4 lipca 2016 r. **nr** (...)

oddala odwołanie.

(-) SSO Mariola Szmajduch

Sygn. akt. VIII U 1455/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 4 lipca 2016r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu A. J. prawa do emerytury w niższym wieku w oparciu o art. 184 w związku z art. 32 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016r. poz. 887, ze zm.) w związku z tym, iż nie udowodnił on 15 – letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach przy pracach wymienionych w wykazie A.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony domagał się jej zmiany i przyznania mu prawa do wcześniejszej emerytury. W uzasadnieniu swojego stanowiska podniósł, że zgodnie z przedłożonymi przez niego świadectwami i zaświadczeniami oraz zeznaniami świadków, o przesłuchanie których wnosił, wykonywał pracę w warunkach szczególnych i tym samym spełnia warunki do przyznania prawa do emerytury. Dodał również, że w jego ocenie cały okres jego pracy w (...) Przedsiębiorstwie (...) w T., na stanowisku traktowego, był okresem pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując swoje stanowisko zawarte w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd ustalił co następuje:

Ubezpieczony A. J., urodzony (...), w dniu 13 czerwca 2016r. złożył wniosek o emeryturę w wieku niższym niż 65 lat z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Ubezpieczony 60 lat ukończył 16 marca 2016r. Nie jest członkiem OFE.

Po przeanalizowaniu sprawy ZUS w dniu 4 lipca 2016r. wydał zaskarżoną decyzję odmowną.

W decyzji tej organ rentowy kwestionował, iż skarżący na dzień 1 stycznia 1999r., legitymuje się okresem pracy w warunkach szczególnych w wymiarze ponad 15 lat. W ocenie ZUS ubezpieczony nie udowodnił żadnego okresu takiej pracy.

Organ rentowy nie uznał za pracę w warunkach szczególnych, okresu zatrudnienia odwołującego w (...) Przedsiębiorstwie (...) w T., od 13 czerwca 1976r. do 31 grudnia 1998r. kiedy to ubezpieczony zajmował stanowisko trakowego, z uwagi na brak świadectwa pracy w warunkach szczególnych.

W toku procesu Sąd ustalił, iż Zakład (...) w T., będący częścią (...) Przedsiębiorstwa (...), był w rzeczywistości dużym tartakiem, gdzie średnio pracowało 130 ludzi. Zakład posiadał tzw. plac drzewny, gdzie magazynowano kłody drzew przywiezione z lasu oraz hale, gdzie znajdowały się maszyny do przerabiania tego drewna. Na placu dokonywano segregacji kłód i przycinano je na odpowiednie długości pił łańcuchową, w zależności od dalszego przeznaczenia. Następnie drewno to było przekazywane na halę, gdzie w ciągu technologicznym podlegało przeróbce na tarcicę i zrębki. W praktyce ciąg technologiczny był zbudowany z ułożonych kolejno maszyn, które wykonywały kolejne etapy przeróbki drewna.

W początkowym etapie drewno było przerabiane przez traki. Są to maszyny o wadze kilku ton, na których przeciera się wzdłuż kłody drewna i powstają deski oraz kantówki (grubsze belki o przekroju kwadratu lub prostokąta). Maszyna ta jest wyposażona w pionowe piły, układane w zależności od oczekiwanego asortymentu tarcicy. Sterowanie tym urządzeniem odbywa się za pomocą specjalnego pulpitu przesuwnego. Powstałe w tym procesie odpady były kierowane do pomieszczenia poniżej traka, gdzie znajdował się rębak. Z kolei deski były przekazywane na dalsze stanowisko, gdzie za pomocą specjalnych pił tarczowych obcinano korę z ich boków i wyrównywano krawędzie oraz przycinano je na określone długości. Odpady pochodzące z tego procesu również były kierowane do rębaka. R. był urządzeniem do mechanicznego rozdrabniania odpadów drzewnych. Panowało przy nim największe zapylenie i powodował największy hałas i z tego względu był umieszczony niejako w osobnym pomieszczeniu, pod podłogą traka. Zasadniczo każde z urządzeń miało na stałe przypisaną osobę obsługi. Jedynie sporadycznie osoby te były kierowane do innych prac, gdzie był okresowy niedobór pracowników. Na całej hali panowało zapylenie i hałas pochodzące od pracujących maszyn i przecinanego drewna.

Ubezpieczony w Zakładzie (...) w T. został przyjęty do pracy z dniem 13 czerwca 1976r. na stanowisko trakowego i w takim charakterze pracował przez cały czas zatrudnienia w tym zakładzie. Faktycznie codziennie, przez pełne dniówki robocze, zajmował się wyłącznie obsługą traka. Do jego obowiązków należało odpowiednie zamontowanie pił na ramie, w zależności od konieczności uzyskania wymiarów docelowych tarcicy, następnie odpowiednie zamocowanie drewna do przetarcia i sterowanie pracą traka, za pomocą pulpitu sterowniczego. Jedynie sporadycznie ubezpieczony był kierowany do segregacji tarcicy i jej przycinania, bądź też do obsługi rębaka.

Razem z ubezpieczonym w spornym okresie pracowali C. B. – mistrz i kierownik hali traków, przełożony odwołującego i D. G. – operator pił wyrównujących i przycinających tarcicę, pracująca w bezpośrednim sąsiedztwie stanowiska odwołującego. We wcześniejszych okresach przy obsłudze traka w zakładzie pracowali H. K. – trakowy i operator

rębaka, B. T. – trakowy i rębakowy, W. S. – brakarz operator przenośnika kłód i pomoc trakowego i K. J. – pomoc trakowego, ostrzarz. W ocenie świadków pracownicy ci skorzystali z prawa do emerytury w obniżonym wieku.

Nadto Sąd ustalił, że świadkowie C. B. i D. G. nie otrzymali świadectwa pracy w warunkach szczególnych. Również w aktach emerytalnych H. K., jak i w aktach osobowych B. T. i W. S. brak jest świadectw czy też zaświadczeń potwierdzających szczególny charakter ich pracy z okresu zatrudnienia u tego pracodawcy. Jedynie w aktach osobowych K. J. znajduje się świadectwo z dnia 22 lutego 1989r., potwierdzające, że jego praca w Zakładzie (...) w T. była zaliczona do tzw. pierwszej kategorii zatrudnienia. Do takiego charakteru zaliczono jednak jego pracę nie jako pomocnika trakowego, a jedynie pracę ostrzarza.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie: akt organu rentowego, zeznań świadków C. B. i D. G. (k.19-21), wyjaśnień odwołującego (k.18), jego akt osobowych (koperta k. 12), akt osobowych B. T., W. S. i K. J. (koperta k. 29), a także akt emerytalnych H. K., dołączonych do akt niniejszej sprawy.

Zebrany materiał dowodowy Sąd uznał za kompletny i spójny, a tym samym za wystarczający do poczynienia ustaleń faktycznych oraz do rozstrzygnięcia sprawy. Sąd dał w pełni wiarę zeznaniom świadków i wyjaśnieniom samego ubezpieczonego, gdyż są spójne i wzajemnie się uzupełniają, a nadto znajdują potwierdzenie w dokumentacji osobowej odwołującego. Ponadto świadek D. G. była współpracownikiem ubezpieczonego pracującym w bezpośrednim sąsiedztwie, zaś świadek C. B. był jego przełożonym, zatem mieli oni szczegółowe informacje o charakterze i wymiarze jego pracy w spornym okresie.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego, A. J. nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016r. poz. 887, ze zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1)okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2)okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa – w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

W zakresie określenia wieku emerytalnego, o którym mowa w art. 32 ust. 1 ww. ustawy, rodzajów prac lub stanowisk oraz warunków, na podstawie których ubezpieczonym przysługuje prawo do emerytury art. 32 ust. 4 odsyła do uregulowań Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 ze zm.).

Zgodnie z treścią § 2 ust. 1 i 2 ww. rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w tym akcie prawnym są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okresy pracy, o których mowa w ust. 1, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

Natomiast jak stanowi § 1, ust 1 i 2 rozporządzenie stosuje się do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wymienione w § 4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia, zwanych dalej "wykazami".

W myśl § 3 i 4 rozporządzenia, pracownik który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w załączonym do rozporządzenia wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

1. osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 60 lat dla mężczyzn
2. ma wymagany 25 letni okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Zaś do okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach, zalicza się także okresy pracy górniczej w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin oraz okresy zatrudnienia na kolei w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin.

Kwestie posiadania przez ubezpieczonego ponad 25 letniego okresu składkowego i nieskładkowego oraz nieprzystąpienia do OFE nie były sporne.

Okoliczność sporna w przedmiotowej sprawie dotyczyła posiadania przez ubezpieczonego (na dzień 1 stycznia 1999r.) wymaganego 15 letniego okresu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych, bowiem organ rentowy nie zaliczył mu żadnego okresu takiej pracy.

Przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe wykazało, że ubezpieczony wykonujący w okresie zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) w T., pracę trakowego, nie wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, pracy w szczególnych warunkach.

W całym spornym okresie ubezpieczony stale i w pełnym wymiarze czasu pracował przy obsłudze traka. Jego praca odbywała się przez całe dniówki robocze na hali traków, gdzie zajmował się wyłącznie czynnościami związanymi z obsługą tego urządzenia, a polegającymi na wzdłużnym przecieraniu, przy jego pomocy, kłód drewna na tarcicę, tj. deski i kantówki. Jedynie incydentalnie, w razie braku odpowiedniej obsługi, był kierowany do obsługi rębaka do rozdrabniania drewna.

Praca ubezpieczonego nie kwalifikuje się do zaliczenia do pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu stosownych przepisów mimo, iż była wykonywana w warunkach szkodliwych, tj. w hałasie i zapyleniu, a także w narażeniu na zmienne warunki atmosferyczne. Należy bowiem pamiętać, że praca w warunkach szkodliwych nie jest jednoznaczna z pracą w szczególnych warunkach, ta ostatnia jest bowiem kategorią prawną, określoną w stosownych przepisach, zaś jej rodzaje zostały wymienione w wykazach A i B, stanowiących załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz.43 ze zm.). Zatem jedynie prace określone w przepisach powołanego aktu prawnego, można zaliczyć do prac w warunkach szczególnych. Rozporządzenie to w dziale VI wykazu A wymienia prace w warunkach szczególnych, wykonywane w leśnictwie i przemyśle drzewnym, zaliczając do takich prac: prace drwali, prace przy zrywce i wywózce drewna z lasu, obsługę urządzeń do mechanicznego rozdrabniania drewna (produkcja zrębków), prace przy suchej destylacji drewna i węgla aktywnego oraz impregnowanie drewna

metodą dyfuzyjną i ręczną oraz wybielanie wikliny.

Niewątpliwie praca odwołującego w spornym okresie, nie należała do żadnego z charakteru wymienionych wyżej prac.

Sąd miał też na uwadze, że chociaż wykazy resortowe i zakładowe nie stanowią samodzielnej podstawy zaliczenia danego rodzaju zatrudnienia do prac w szczególnych warunkach, mogą być one pomocne przy wykładni przepisów rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r., Nr 8, poz. 43, ze zm.). Przyznając zasadniczą rolę w kwalifikowaniu prac

w szczególnych warunkach cytowanemu rozporządzeniu Rady Ministrów należy podkreślić, że w świetle przepisów wykazu A stanowiącego załącznik do tegoż rozporządzenia, wyodrębnienie owych prac ma charakter stanowiskowo-branżowy. Pod pozycjami zamieszczonymi w kolejnych działach wykazu wymieniono bowiem konkretne stanowiska przypisane danym branżom, uznając je za prace w szczególnych warunkach uprawniające do niższego wieku emerytalnego. Taki sposób kwalifikacji prawnej tychże prac nie jest dziełem przypadku. Specyfika poszczególnych gałęzi przemysłu determinuje bowiem charakter świadczonych w nich prac i warunki, w jakich są one wykonywane, ich uciążliwość i szkodliwość dla zdrowia. Nie można zatem swobodnie czy wręcz dowolnie, z naruszeniem postanowień rozporządzenia, wiązać konkretnych stanowisk pracy z branżami, do których nie zostały one przypisane w tym akcie prawnym – vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2013r. II UK 190/12 LEX nr 1360242.

Sąd przeanalizował zatem również przepisy zarządzenia Nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej w sprawie stanowisk pracy na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W akcie tym wymieniono stanowiska na których prace, z punktu widzenia tego resortu, winny być zaliczone do prac w warunkach szczególnych. W dziale VI wykazu A przewidziano takie stanowiska w leśnictwie i przemyśle drzewnym. Pod pozycją 1 wymieniono prace drwali ze stanowiskami: drwała, drwała operatora maszyn i urządzeń leśnych oraz pilarza (wyrzynacz drewna okrągłego) Z kolei pod pozycją 3 wymieniono stanowiska, na których wykonywana była praca przy obsłudze urządzeń do mechanicznego rozdrabniania drewna (produkcja zrębków). Do stanowisk takich zaliczono: rębakowego drewna, operatora urządzeń rębalni drewna, operatora urządzeń ścieralni drewna, operatora korowarek i strugacza ręcznego – korowacza. Pod pozycją tą nie wymieniono trakowego, zaś zdaniem Sądu czynności charakteryzujące pracę ubezpieczonego polegające na przecieraniu drewna okrągłego na tarcicę przy użyciu traka nie odpowiadają żadnemu rodzajowi wyżej wymienionych prac, w szczególności nie były pracą drwała-wyrzynacza drewna okrągłego, ani pracą przy mechanicznym rozdrabniania drewna. Dokonując przedstawionej oceny Sąd podzielił stanowisko Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie przedstawione w uzasadnieniu wyroku z 25 czerwca 2014r. w sprawie III AUa 160/14 (Portal Orzeczeń Sądów Powszechnych).

Tym samym Sąd uznał, że wyniki przeprowadzonego postępowania dowodowego, jednoznacznie wskazują, że pracy odwołującego w spornym okresie pracy w (...) Przedsiębiorstwie (...) w T., od 13 czerwca 1976r. do 31 grudnia 1998r., nie można zaliczyć do pracy w warunkach szczególnych.

Z powyższych przyczyn, Sąd stwierdził, że A. J. nie spełnia jednego z podstawowych warunków niezbędnych do przyznania emerytury z obniżonego wieku, wynikających z treści art. 184, ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a tym samym jego odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Mając na względzie powyższe, Sąd z mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji i odwołanie oddalił.

(-) SSO Mariola Szmajduch